

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 7.6.2007
COM(2007) 308 final

COMUNICAREA COMISIEI

Raportul înaintat Parlamentului European și Consiliului: evaluarea managementului integrat al zonelor litorale (ICZM) în Europa

COMUNICAREA COMISIEI

Raportul înaintat Parlamentului European și Consiliului: evaluarea managementului integrat al zonelor litorale (ICZM) în Europa

1. INTRODUCERE

Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2002 privind managementul integrat al zonelor litorale¹ (Recomandarea Uniunii Europene cu privire la ICZM) impunea reexaminarea punerii în aplicare a recomandării de către Comisie și prezentarea unui raport de evaluare Parlamentului European și Consiliului².

Prezenta comunicare constituie raportul Comisiei ca urmare a Recomandării UE cu privire la ICZM. Sursele principale utilizate pentru acest raport sunt:

- Un raport de evaluare externă³, analizând în special punerea în aplicare de către statele membre cu zonă litorală a Recomandării UE cu privire la ICZM;
- Un raport al Agenției Europene de Mediu⁴ conținând o evaluare spațială a zonelor litorale ale Europei;
- Un raport al grupului de lucru pentru indicatori și date examinând utilizarea indicatorilor în rapoartele naționale stabilite ca urmare a Recomandării UE cu privire la ICZM.⁵

În octombrie 2005, Comisia a adoptat strategia sa tematică pentru protecția și conservarea mediului marin, inclusiv o propunere de directivă privind strategia pentru mediul marin⁶. Prin propunerea unui cadru legislativ pentru garantarea unei bune stări ecologice a mediului marin, strategia tematică consolidează ansamblul existent al politicilor și dispozițiilor legislative europene disponibile privind partea terestră a zonelor litorale, susținând punerea în aplicare a managementului integrat al zonelor litorale.

Strategia pentru mediul marin și politica europeană a managementului integrat al zonelor litorale vor fi, de asemenea, luate în considerare în cadrul mai larg al politicii maritime europene, lansată în iunie 2006 cu adoptarea Cărții verzi a Comisiei: „Către

¹ 2002/413/CE, JO L148, 6.6.2002, p.24.

² Idem. 1, capitolul VI alineatul (3).

³ An evaluation of integrated coastal zone management (ICZM) in Europe (Evaluarea managementului integrat al zonelor litorale (ICZM) în Europa, 1.12.2006, <http://ec.europa.eu/environment/iczm/home.htm>.

⁴ The changing faces of Europe's coastal areas, (Evoluția zonelor litorale europene) Raport al SEE: nr. 6/2006, ISSN 1725-9177;

⁵ Report on the use of the ICZM indicators from the WG-ID (Raport privind utilizarea indicatorilor ICZM de la WG-ID) septembrie 2006, http://ec.europa.eu/environment/iczm/pdf/report_wgid.pdf.

⁶ COM(2005) 504 și 505, 14.10.2005.

o viitoare politică maritimă pentru Uniune: O viziune europeană asupra oceanelor și mărilor”⁷ În măsura în care, din punct de vedere geografic, politica maritimă propusă în această carte verde cuprinde zonele litorale, managementul integrat al acestora își are rolul său în cadrul de acțiune propus. Mai mult, luând în considerare faptul că zonele litorale sunt îndeosebi expuse eventualelor consecințe ale schimbărilor climatice, cel de-al doilea Program european privind schimbările climatice⁸, în special partea consacrată efectelor și adaptării și Cartea verde propusă referitoare la adaptarea la schimbările climatice⁹, au, de asemenea, o importanță capitală pentru zonele litorale ale Europei.

Va fi necesar, pentru definirea opțiunilor strategice previzibile la emiterea evaluării Recomandării UE cu privire la ICZM, să se ia în considerare discuțiile interinstituționale aflate în curs referitoare la directiva propusă privind strategia pentru mediul marin, rezultatele consultării publice lansate odată cu Cartea verde privind politica maritimă care se va încheia în luna iunie 2007 și politica comunitară emergentă privind adaptarea la schimbările climatice. Elaborarea unei politici energetice durabile, sigure și competitive pentru Uniunea Europeană va trebui, de asemenea, să fie luată în considerare, ca urmare a rolului său major.

2. CONTEXTUL POLITICII ICZM ÎN EUROPA ȘI RAPOARTELE STATELOR MEMBRE CU PRIVIRE LA ICZM

2.1. Recomandarea Uniunii Europene cu privire la ICZM

Zonele litorale sunt de o importanță strategică pentru Uniunea Europeană. Un procentaj apreciabil de cetățeni europeni s-au stabilit în aceste zone; acestea constituie o sursă importantă de produse alimentare și materii prime, un liant important pentru transport și schimburi comerciale, locul de stabilire a unora dintre habitatele noastre cele mai prețioase și destinația preferată pentru petrecerea timpului liber¹⁰. Totuși, în ceea ce privește elementul de atracție al zonelor litorale, acestea sunt supuse unei presiuni în continuă creștere: explorarea resurselor litoralului depășește capacitățile lor limită, insuficiența spațiului conduce la conflicte între utilizări, domeniul ocupării forței de muncă și demografia se confruntă cu variații sezoniere de amploare, iar ecosistemele naturale care susțin zonele litorale se află în stare de degradare. Zonele litorale sunt îndeosebi expuse riscurilor și puse în pericol de eventualele efecte ale schimbărilor climatice. Creșterea posibilă a nivelurilor mării mărește probabilitatea producerii mareelor de furtună, intensifică riscul de eroziune și de inundare a zonei litorale, accentuează penetrarea apei sărate în interiorul plăcilor tectonice și poate amenința pe viitor zonele naturale tampon precum zonele cu umiditate sporită. Sectoare importante pentru zonele litorale, precum turismul, pescuitul și agricultura, se numără printre domeniile cele mai vulnerabile la posibilele schimbări climatice¹¹. Vulnerabilitatea așezărilor umane și a sistemelor naturale din zonele litorale a crescut datorită dezvoltării continue și construirii în

⁷ COM(2006) 275 final, 7.6.2006.

⁸ COM(2005) 35, 9.2.2005; http://ec.europa.eu/environment/climat/aviation_en.htm.

⁹ 2006/ENV/012, Programul legislativ și de lucru al Comisiei pentru 2006, COM(2005) 531 final, 25.10.2005.

¹⁰ COM(2000) 547 final, 27.9.2000.

¹¹ COM(2005) 35, 9.2.2005.

imediate vecinătate a țărmului, datorită lipsei de spațiu necesar în eventualitatea creșterii nivelului mării și ca urmare a deficitului cronic al echilibrului sedimentar¹².

În acest context, Recomandarea UE cu privire la ICZM impune o abordare strategică pentru amenajarea și managementul zonelor litorale în vederea înregistrării unui progres durabil. Diverse măsuri și dispoziții legislative privind managementul zonelor litorale și mecanismele acestora de punere în aplicare au fost, în general, elaborate separat și pe o bază strict sectorială. Acest lucru poate conduce la priorități aflate în contradicție, la lipsa clarității și, în ansamblu, la o abordare fragmentată în cazul punerii în aplicare a măsurilor și dispozițiilor legislative relevante. O abordare mai coerentă și mai integrată a amenajării și a managementului zonelor litorale ar trebui să ofere un cadru mai propice pentru obținerea de avantaje din sinergii, să permită diminuarea neconcordanțelor și, în ultimul rând, să înregistreze, într-o manieră mai bună și mai eficientă, un progres de durată. Astfel se definește managementul integrat al zonelor litorale și acesta reprezintă obiectivul recomandării UE cu privire la ICZM.

Recomandarea UE cu privire la ICZM enumeră opt principii care definesc caracteristicile principale ale ICZM. Integrarea intersectorială și între diversele nivele de guvernare, precum și o abordare bazată pe participare și cunoaștere, reprezintă elemente definitorii ale ICZM. Pe baza acestor principii, Recomandarea UE cu privire la ICZM invită statele membre cu zonă litorală să elaboreze strategii naționale pentru punerea în practică a ICZM. Luând în considerare natura transfrontalieră a numeroaselor procese legate de zona litorală, este, de asemenea, necesară stabilirea coordonării și cooperării cu țările vecine într-un context maritim regional.

2.2. Rapoarte ale statelor membre privind punerea în aplicare a recomandării cu privire la ICZM

Recomandarea UE cu privire la ICZM a invitat statele membre cu zonă litorală să prezinte Comisiei progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandării, în special în legătură cu elaborarea unei strategii naționale de promovare a ICZM. Rapoartele trebuiau depuse până la finele lunii februarie 2006. Dintre cele 20 de state membre cu zonă litorală, 14 au prezentat rapoarte oficiale Comisiei¹³. Acest număr reprezintă 65% din statele membre cu zonă litorală ale UE și peste 70%¹⁴ din zona litorală europeană.

Rapoartele fac, deseori, referință la situații foarte diferite: strategii naționale elaborate recent, o nouă fază în procesul de durată de punere în aplicare a ICZM, la nivel național, rezultatele bilanțurilor și propunerile inițiale pentru o strategie în ceea ce privește zonele litorale. Studiile de cercetare indică faptul că toate statele membre cu zonă litorală ale UE reglementează, într-o formă sau alta, exploatarea și dezvoltarea zonelor litorale. În perioada 2000-2005 s-au făcut progrese înspre o abordare mai integrată privind amenajarea și managementul, dar încă se observă

¹² Idem. 4.

¹³ Până la 31.12.2006, următoarele state au prezentat rapoarte: Belgia, Cipru, Danemarca, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Letonia, Lituania, Malta, Regatul Unit, Portugalia, Spania și Țările de Jos. Proiecte de materiale și alte contribuții s-au primit din partea Poloniei, Sloveniei și Suediei. Nici o contribuție națională nu s-a primit din partea Estoniei, Irlandei și Italiei.

¹⁴ Lungimea zonei litorale astfel cum este definită prin proiectul Eurosion (2004).

foarte rar un ICZM bine gândit și eficient care să cuprindă toate nivelele de guvernare¹⁵. Acest cadru nu suferă schimbări majore dacă se iau în considerare cele 2 state membre cu zonă litorale care s-au alăturat Uniunii Europene la 1 ianuarie 2007¹⁶.

3. REZULTATELE EVALUĂRII ȘI ORIENTĂRI PENTRU CONSOLIDAREA PROMOVĂRII ICZM ÎN EUROPA

În ceea ce privește orientarea viitoare a managementului integrat al zonelor litorale, Comisia trage următoarele concluzii din rapoartele disponibile.

3.1. Rezultatele evaluării Recomandării UE cu privire la ICZM

Punerea în aplicare a managementului integrat al zonei litorale constituie un proces lent și de durată. Majoritatea strategiilor naționale elaborate ca urmare a Recomandării UE cu privire la ICZM au fost adoptate în 2006 și punerea lor în aplicare este doar în fază incipientă. În cea mai mare parte a statelor membre, reacția la Recomandarea UE cu privire la ICZM se înscrie într-un proces lent dar continuu în favoarea unei amenajări și a unui management mai integrate ale zonelor litorale. Recomandarea UE cu privire la ICZM sprijină aceste procese și a avut repercusiuni clare în ceea ce privește sensibilizarea și creșterea numărului de acțiuni întreprinse în favoarea amenajării și managementului de durată ale zonelor litorale. Cu toate că abordarea actuală încă rămâne sectorială, strategiile naționale ar trebui să ofere un context mai strategic și mai integrat. Recomandarea UE cu privire la ICZM rămâne o bază validă în continuarea susținerii acestor procese de integrare. Având în vedere că majoritatea statelor membre cu zonă litorală au răspuns recomandării UE cu privire la ICZM, că majoritatea strategiilor naționale nu au fost lansate decât în 2006 și că noi progrese se așteaptă în cadrul Directivei privind strategia pentru mediul marin, a Cărții verzi privind viitoarea politica maritimă europeană și în cadrul continuărilor acestora, Comisia nu consideră oportun, în această fază, să se adopte un nou instrument juridic specific pentru promovarea ICZM. Această estimare va fi examinată în cadrul continuării viitoarei politici maritime europene și după încheierea discuțiilor interinstituționale referitoare la Directiva privind strategia pentru mediul marin, prevăzută pentru 2008.

Cu toate acestea, Comisia notează faptul că rapoartele naționale privind ICZM oferă doar indicații limitate ale eficienței mecanismelor de punere în aplicare. Concretizarea strategiilor și înregistrarea progreselor semnificative de către ICZM în Europa, vor solicita eforturi de punere în aplicare reale și constante. Un aspect al provocării îl constituie asigurarea unei finanțări suficiente pentru susținerea strategiilor. O problemă de mai mare amploare rămâne garantarea unui sprijin și angajament efectiv pe termen lung în favoarea integrării într-un context de administrații organizate în special în sectoare. ICZM tinde, de asemenea, să implice mai multe organisme în aspectele legate de mediu, în timp ce strategiile ar trebui să ia în considerare și dezvoltarea economică și considerațiile de ordin social.

¹⁵ Idem. 4.

¹⁶ Cu toate că Recomandarea UE cu privire la ICZM nu a solicitat României și Bulgariei să prezinte rapoarte, s-au primit proiecte de materiale și alte contribuții din partea României până la 31.12.2006 (nicio contribuție oficială nu s-a primit din partea Bulgariei).

O realizare importantă a Recomandării UE cu privire la ICZM a constituit-o codificarea unui set comun de principii care ar trebui să constituie o bază pentru managementul și amenajarea bine elaborate ale zonelor litorale. Cu toate că evaluarea confirmă pertinenta acestor principii ale ICZM, punerea în aplicare a Recomandării UE cu privire la ICZM arată, de asemenea, faptul că ICZM este interpretat și înțeles în diverse moduri în Europa. Pentru a favoriza o punere în aplicare mai coerentă și mai eficientă a ICZM, aceste principii trebuie să fie mai operaționale și mai bine difuzate. Diversitatea zonelor litorale, împreună cu diferitele sisteme administrative de la un stat la altul și în cadrul statelor membre, indică, totuși, faptul că nu există soluții universale la îndemână. Este mai degrabă necesar să se procedeze la o analiză comparativă mai sistematică și să se consolideze schimbul de experiență în Europa.

Cu toate că s-au realizat progrese în favoarea unui cadru de evaluare comun pentru ICZM¹⁷, doar câteva țări și regiuni s-au angajat efectiv în colectarea și analiza indicatorilor specifici ai zonelor litorale. Este încă necesară stabilirea unei metode care să permită stabilirea unei legături între eforturile derulate în cadrul ICZM și tendințele de dezvoltare durabilă. Cu toate că metodologia care permite evaluarea incidenței politicilor comunitare privind amenajarea spațiului a înregistrat progrese¹⁸, lacunele din date și lipsa sistemelor eficiente de schimb de informații rămân un obstacol în calea utilizării sale mai răspândite și proactive în cadrul proceselor decizionale.

Pentru a susține punerea în aplicare a ICZM va fi necesară o investiție mai mare în capacitatea de culegere a informațiilor, analizarea acestora și informarea factorilor de decizie implicați precum și a publicului larg. Directiva INSPIRE¹⁹, adoptată recent, stabilește cadrul juridic necesar unei infrastructuri mai eficiente în vederea utilizării și difuzării de informații spațiale. Sistemul de schimb de informații legate de mediu pe care Comisia, Agenția Europeană de Mediu și statele membre sunt pe cale să îl elaboreze în contextul INSPIRE, ar trebui să contribuie la facilitarea accesului la informații legate de zonele litorale.

3.2. Teme prioritare pentru consolidarea promovării ICZM: adaptarea la schimbările climatice și la riscuri și managementul interfeței uscat-apă și a zonelor marine

În timp ce diversitatea zonelor litorale în Europa implică faptul că problemele puse în joc și importanța lor pot fi divergente, toate zonele litorale europene se confruntă cu provocarea comună reprezentată de expunerea tot mai mare la riscuri și efecte posibile ale schimbărilor climatice. În același timp, zonele litorale pot contribui considerabil la dezvoltarea unor forme de energie regenerabilă și, astfel, la o politică energetică durabilă, sigură și competitivă pentru Uniunea Europeană. Acest lucru implică, totuși, reclamații suplimentare în ce privește spațiul și o nouă sursă

¹⁷ Working Group on Indicators and Data WG-ID (Grup de lucru pentru indicatori și date WG-ID) <http://ec.europa.eu/environment/iczm/home.htm#zone6>, proiect DEDUCE (Interreg) <http://www.gencat.net/mediamb/sosten/deduca/deduca.htm>.

¹⁸ The changing faces of Europe's coastal areas, (Evoluția zonelor litorale europene) Raport al SEE: nr. 6/2006, ISSN 1725-9177; Observatorul în Rețea al Amenajării Teritoriului European <http://www.espon.eu/>.

¹⁹ Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului, OJ L 108, din 25.4.2007.

potențială de conflicte între utilizări și valori în zonele litorale și în zonele din largul coastei. Se așteaptă ca schimbările climatice să aibă o incidență mai mare asupra posibilităților și riscurilor care vizează activitățile economice de importanță majoră din zonele litorale.

Pentru a aborda în mod corespunzător provocările menționate precum și altele care ar putea apărea, și pentru a face față unor eventuale calamități, este necesar să se adopte o abordare teritorială intersectorială coerentă. Luând în considerare faptul că planurile și programele actuale definesc cadrul pentru anii următori, este imperativ ca deciziile luate în momentul de față în materie de amenajare și investiție să țină cont de riscurile legate de eventualele efecte ale schimbărilor climatice. ICZM contribuie la crearea unui cadru adecvat pentru promovarea strategiilor globale de reducere a riscurilor și de adaptare la riscurile din zonele litorale, pe baza instrumentelor existente și a rezultatelor cercetărilor întreprinse de Uniunea Europeană²⁰. Cartea verde a Comisiei referitoare la adaptarea la schimbările climatice²¹ prevăzută pentru 2007 și Strategia integrată pentru prevenirea dezastrelor, anunțată pentru 2008²² vor contribui la consolidarea promovării adaptării la riscuri posibile legate, între altele, de schimbările climatice în zonele litorale ale Europei.

În momentul lansării strategiei sale de punere în aplicare a Recomandării UE cu privire la ICZM²³, Comisia a arătat faptul că zonele litorale au nevoie în special de o abordare teritorială integrată, dar că, în esență, această bună guvernare teritorială este valabilă și în cazul altor zone care se confruntă cu presiuni multiple și interese contradictorii. Acesta îl constituie din ce în ce mai mult cazul mărilor și oceanelor²⁴. În ciuda necesității continue de aplicare a ICZM la țărm, va fi nevoie să se acorde mai multă importanță punerii în aplicare a ICZM la nivelul interfețelor uscat-apă și într-un context maritim regional. Fundamentele pentru o astfel de cooperare îmbunătățită într-un cadru maritim regional au fost stabilite, de exemplu, sub forma spațiilor maritime de cooperare transfrontalieră și transnațională ca parte a obiectivului de cooperare în temeiul politicii de coeziune²⁵. Un aspect foarte important de menționat este faptul că Directiva propusă privind strategia pentru mediul marin introduce unități de amenajare și management ale zonelor marine sub forma regiunilor și a subregiunilor marine²⁶. În cele din urmă, privitor la Marea Mediterană, un cadru juridic pentru ICZM se află în curs de elaborare sub forma unui protocol la Convenția de la Barcelona, la care Uniunea Europeană este parte contractantă²⁷.

²⁰ De exemplu, Directiva propusă cu privire la evaluarea și managementul inundațiilor, COM(2006) 15 din 18.1.2006; Directiva-cadru propusă pentru protejarea solurilor, COM(2006) 232 din 22.9.2006; Decizia Consiliului de stabilire a unui instrument financiar pentru protecția civilă, 2007/162/EC, Euratom, din 5.3.2007; Măsuri în ceea ce privește securitatea maritimă: http://ec.europa.eu/environment/climat/aviation_en.htm; studiul EUrosion www.euroSION.org; ARMONIA applied multi-risk mapping for impact assessment (cartografie referitoare la riscuri multiple aplicată pentru evaluarea impactului): www.armoniaproject.net.

²¹ Idem. 9.

²² Strategia politică anuală pentru 2008, COM(2007) 65 final, 21.2.2007.

²³ COM(2000) 547 final, 27.9.2000.

²⁴ Cartea verde „Către o viitoare politică maritimă pentru Uniune”, COM(2006) 275 final, 7.6.2006.

²⁵ Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului, L210, 31.7.2006, p.25.

²⁶ Idem. 6, articolul 3.

²⁷ Convenția cu privire la protejarea mediului marin și a zonei litorale a Mării Mediterane, Barcelona, 1976, modificată în 1995: <http://www.pap-thecoastcentre.org/>.

Directiva propusă privind strategia pentru mediul marin va stabili standardele de mediu necesare protejării mediului marin și a bazei de resurse marine pe care o reprezintă. Aceasta identifică, de asemenea, controalele spațiale și temporale ca parte a unei serii de măsuri necesare pentru atingerea obiectivului global al unei stări ecologice bune²⁸. În alți termeni, măsurile de amenajare a spațiului maritim vor face parte din îmbinarea politicilor necesare punerii în aplicare cu succes a directivei propuse. Acest aspect este deja luat în considerare de anumite convenții maritime regionale care vor juca un rol cheie în coordonarea punerii în aplicare a directivei la nivel maritim regional. Comisia de la Helsinki cu privire la protejarea Mării Baltice, Convențiile de la Oslo și de la Paris pentru protejarea Atlanticului de Nord-Est și Convenția de la Barcelona pentru protejarea Mării Mediterane au făcut recent demersuri importante pentru integrarea considerentelor de amenajare a spațiului maritim în activitățile lor actuale sau prevăzute. Acest lucru va constitui un fundament esențial pentru continuarea lucrărilor de amenajare a spațiului maritim în contextul directivei propuse privind strategia pentru mediul marin.

Pe baza măsurilor menționate anterior și a altor inițiative aflate în curs la nivel comunitar, maritim regional și național, viitoarea politică maritimă europeană va lua în considerare, astfel cum s-a indicat în Cartea Verde adoptată în iunie 2006, introducerea unui sistem de amenajare a spațiului maritim. Este, într-adevăr, posibil ca dezvoltarea durabilă a mărilor și oceanelor Uniunii Europene să impună o abordare mai largă a amenajării și managementului pentru a face față utilizărilor contradictorii și concurente ale spațiului și resurselor oceanice. Este, de asemenea, esențial să se găsească locații optime pentru activități economice, evitându-se conflictele între diferitele utilizări, să se folosească spațiul în modul cel mai eficient și să se administreze într-o manieră cât mai eficace dezvoltarea maritimă și dezvoltarea sa conexă la țarm.

În acest scop, caracterul global, axat pe obiective și pe soluționarea problemelor al ICZM, în contextul unei politici maritime generale pentru Uniunea Europeană, oferă un plus de valoare netă în raport cu anumite sisteme tradiționale de amenajare și management care sunt mai rigide. În plus, ICZM ar contribui la garantarea coerenței între politici, planuri și programe, precum și la imbricarea eficientă și punerea în aplicare a planurilor și programelor la diferite niveluri de intervenție. A munci la diferite niveluri și în cadrul limitelor administrative și sectoriale, rămâne o provocare extraordinară, dar are o importanță esențială pentru realizarea integrării. Rezultatul global ar trebui să constea într-un grad mai mare de claritate, certitudine și previzibilitate a politicii și a luării deciziilor. Acest lucru va facilita dezvoltarea durabilă a economiilor maritime și va îmbunătăți condițiile de viață ale comunităților din zonele litorale.

3.3. Contextul aflat în evoluție al politicilor și legislației UE care vizează zonele litorale

Comunicarea Comisiei intitulată „Managementul integrat al zonelor litorale: O strategie pentru Europa”²⁹ confirmă că majoritatea, dacă nu totalitatea, politicilor și instrumentelor UE au un anumit impact asupra zonelor litorale. Comisia va continua

²⁸ Idem. 6, anexa V.

²⁹ Idem. 10.

să vegheze asupra coerenței acestor politici și instrumente, astfel încât să se faciliteze punerea lor în aplicare la niveluri inferioare de guvernare. Din 2001 și de la lansarea Cărții albe privind guvernarea europeană³⁰, Comisia a pus în aplicare o serie de măsuri structurale pentru a îmbunătăți transparența, participarea, responsabilitatea, eficiența și coerența în procesul decizional și în punerea în aplicare a politicilor comunitare (de exemplu, programe de lucru accesibile publicului, evaluări ale impactului politicii, consultări mai sistematice ale părților interesate). Viitoarea politică maritimă europeană – ale cărei directive privind strategia pentru mediul marin constituie pilonul ecologic – oferă o platformă pentru continuarea consolidării coerenței și sinergiilor între numeroasele instrumente și politici europene care vizează zonele litorale.

În plus față de inițiativele de importanță strategică pentru mediul marin menționate mai sus, elaborarea altor instrumente specifice axate pe soluționarea problemelor importante legate de zonele litorale se află în derulare din anul 2000.

Luând în considerare tendințele continue de epuizare a resurselor din zonele litorale și dispariția spațiilor naturale, aceste instrumente reprezintă componente esențiale ale unei abordări globale vizând să garanteze dezvoltarea durabilă a zonelor litorale europene. Printre cele mai pertinente instrumente se numără Directiva de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei³¹, adoptată în anul 2000 și Directivele privind habitatele naturale și păsările sălbatice³², precum și planul de acțiune „Stoparea pierderii biodiversității până în anul 2010 – și mai departe”³³ și Directiva privind evaluarea acțiunilor strategice asupra mediului³⁴ din 2001 aplicabilă în cazul anumitor planuri și programe. În ceea ce privește riscurile specifice din zonele litorale, inundațiile din aceste zone sunt cuprinse în propunerea de directivă privind evaluarea și managementul inundațiilor³⁵; alunecările de teren și impermeabilizarea solului datorită urbanismului sunt cuprinse în Directiva-cadru propusă pentru protejerea solurilor³⁶. În ceea ce privește probleme cum ar fi lipsa apei și seceta, au avut deja loc discuții în Consiliu, și, ca urmare, aceste aspecte vor face obiectul unei comunicări a Comisiei în 2007³⁷. Luând în considerare importanța turismului în zonele litorale, este necesar, de asemenea, să se sublinieze inițiativele Comisiei privind îmbunătățirea durabilității turismului European³⁸.

3.4. Orientări pentru consolidarea promovării ICZM în Europa

Pe baza concluziilor prezentate mai sus, Comisia consideră necesar să se întreprindă eforturi continue, la nivelul UE, pentru susținerea ICZM, după cum urmează:

- statele membre cu zonă litorală sunt încurajate să pună în aplicare propriile strategii naționale privind ICZM sau să elaboreze anumite strategii în cazul cărora Recomandarea UE cu privire la ICZM nu a fost încă pusă în aplicare, orientată

³⁰ COM(2001) 428 final, 25.7.2001; http://ec.europa.eu/transparency/access_documents/index_en.htm.

³¹ Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului, JO L327 din 22.12.2000.

³² Directiva 92/43/CEE a Consiliului, JO L 206 din 22.7.1992 și Directiva 79/409/CEE a Consiliului, JO L 103, din 25.4.1979.

³³ COM(2006) 216 final, 22.5.2006

³⁴ Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului, OJ L 197, din 21.7.2001.

³⁵ COM(2006) 15 final, 18.1.2006.

³⁶ COM(2006) 232 final, 22.9.2006.

³⁷ Programul legislativ și de lucru al Comisiei pentru 2007, COM(2006) 629 final, 24.10.2006.

³⁸ http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/tourism_sustainability_group.htm.

spre o dezvoltare echilibrată ecologică, socială, economică și culturală și care se află în parteneriat cu părțile interesate relevante;

- În vederea înțelegerii și punerii în aplicare mai coerente ale ICZM în statele membre, trebuie să se definească orientări în vederea clarificării principiilor care susțin managementul și amenajarea bine gândite ale zonelor litorale, precum și metode care să permită transpunerea acestor principii în acțiuni;
- având în vedere că Directiva propusă privind strategia pentru mediul marin și lucrările asociate ale convențiilor maritime regionale sunt de o importanță deosebită pentru elaborarea unei abordări globale a dezvoltării de durată a mărilor și oceanelor de pe teritoriul UE, este esențial ca strategiile ICZM să fie concepute în strânsă coordonare și cooperare cu aceste instrumente. Procedând în acest mod, ICZM va deveni, de asemenea, o componentă importantă a viitoarei politici maritime europene;
- cu toate că este necesară întărirea sprijinului pentru punerea în aplicare a ICZM la țărâm, trebuie să se acorde mai multă importanță cooperării la nivel maritim regional, în special coerenței dintre planuri, programe și managementul suprafețelor terestre și maritime ale zonelor litorale. Directiva propusă privind strategia pentru mediul marin și lucrările asociate ale convențiilor maritime regionale vor furniza instrumente importante pentru realizarea progreselor în această direcție;
- luând în considerare vulnerabilitatea crescută a zonelor litorale la riscuri și impacte posibile legate de schimbările climatice, ar trebui elaborate și puse în aplicare strategii pentru adaptarea la aceste riscuri, în concordanță perfectă cu strategiile și instrumentele ICZM în materie de riscuri naturale sau tehnologice specifice;
- se impun eforturi suplimentare atât pentru realizarea analizelor comparative cât și pentru difuzarea și promovarea bunelor practici privind ICZM, inclusiv între zonele litorale. Este, de asemenea, necesară să se continue culegerea de date pertinente, precum și schimbul și utilizarea eficiente de informații în cadrul procesului decizional și de elaborare a politicilor. Dezvoltarea indicatorilor comuni și a unui cadru care să permită evaluarea eficacității și a eficienței ICZM va trebui continuată.

Abordarea integrată a elaborării politicilor propusă de viitoarea politică maritimă europeană și pilonul său ecologic, strategia UE pentru mediul marin, ne permite să facem progrese importante spre punerea în aplicare a programului de mai sus.

În ceea ce privește sprijinul direct acordat punerii în aplicare a ICZM și începând cu anul 2007, politica europeană de coeziune va avea o contribuție majoră, în special cu privire la Obiectivul de cooperare și la Inițiativa regiunilor pentru schimbare economică³⁹, care include managementul zonelor litorale printre temele sale. În plus,

³⁹ Regiuni pentru schimbare economică, COM(2006) 675 și SEC(2006) 1432, 8.11.2006.

Fondul European pentru Pescuit⁴⁰ cuprinde o parte dedicată dezvoltării integrate și durabile a zonele dependente de pescuit. Acțiunea de coordonare ENCORA⁴¹, sprijinită de UE și lansată în 2006, va avea ca obiectiv structurarea abordării fragmentate a cercetării și educației privind zonele litorale în Europa⁴².

4. CONCLUZII

Evaluarea Recomandării UE cu privire la ICZM a arătat că această recomandare a avut un impact pozitiv în ceea ce privește stimularea progresului spre un management și o amenajare mai integrate ale zonelor litorale în Europa. Viitoarea politică maritimă europeană și pilonul său ecologic, strategia UE pentru mediul marin, vor da un nou elan politicii noastre cu privire la ICZM și vor îmbunătăți în continuare punerea sa în aplicare în anii următori.

Pentru soluționarea problemelor persistente de degradare a mediului în zonele litorale, un număr de instrumente specifice a fost propus sau adoptat de la lansarea Recomandării UE cu privire la ICZM. Comisia va continua să garanteze coerența și sinergia între numeroasele instrumente și politici ale Uniunii Europene care vizează zonele litorale.

Posibilități de a sprijini punerea în aplicare a ICZM sunt oferite în special în cadrul politicii de coeziune, în cadrul Fondului European pentru Pescuit și al Programului-cadru de cercetare.

În acest context, Recomandarea UE actuală cu privire la ICZM rămâne valabilă pentru susținerea punerii în aplicare a strategiilor naționale și pentru promovarea ICZM de-a lungul zonei litorale a Europei.

⁴⁰ Fondul European pentru Pescuit, Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 al Consiliului, L223, din 15.8.2006, p.1. http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures/arrangements_2007_2013_en.htm.

⁴¹ ENCORA <http://www.encora.eu/>.

⁴² Adoptarea instrumentului financiar pentru mediu „LIFE+” este în curs (proponerea Comisiei COM(2004) 621 din 29.9.2004).